

ze verklaarden hem niets; hij kon geen stilte in zijn binnenste gebieden.

Toen de lichten waren aangestoken, deed Thijs voor de gezelligheid de gordijntjes dicht. Zwijgend zaten hij en zijn zuster in het schommelend kamertje. Pepermuntgeur kwam bij vlaagjes naar hem over. Onverwachts verscheen het open zakje uitnoodigend voor zijn blik. „Nee, dank je”, zei hij om iets individueels te doen. „Niet?” vroeg zijn zuster verwonderd, het zakje even schuddend. Hij liet zijn oogen verstarren en verzette zich tegen het blozen en bedankte nog eens. „Ik krijg er een scherpe tong van”, loog hij, toen het al niet meer noodig was. Vermoeid sloot hij de oogen; hij voelde zich ziek van besluiteloosheid. Hoe zei men dat ook met een Fransch woord: *indécis*, ja, *indécis*, onbeslist. De tegenwoordige jeugd was onrustbarend *indécis*, zei men; hij herhaalde het woord nog een paar keer met welgevallen.

De eene stemming volgde de andere op, zonder dat hij er wat aan doen kon. Onechte smart werd hem opgedrongen en hij ergerde zich dat zijn zuster in deze droevige uren daar maar botweg op een pepermuntje zat te zuigen met natte lippen.

Eindelijk waren zij er. Thijs was blij, dat hij niet geheel alleen voor zijn moeder zou behoeven te verschijnen en met haar over den toestand spreken. Maar er werd niet veel gesproken.

Toen hij de slaapkamer binnenkwam en zijn vader weer zag liggen, nu bewusteloos en moeilijk ademhalend, werd er even iets week in hem. Maar het verkwikte hem slechts een oogenblik, want toen hij zijn moeder en zijn zuster met bedroefde gezichten bij het bed zag staan fluisteren, stierf het dadelijk. 's Avonds kwamen zijn andere twee zusters. Men was niet sentimenteel en niet radeloos. Alleen zijn moeder was wat zenuwachtig. Hoe meer familieleden er kwamen, hoe veiliger verborgen hij zich ging voelen in zijn droevige manier van zwijgen, zoo nu en dan gebroken door een zacht-gesproken woord of een glimlach; 't gelukte hem vrijwel zich

aan te passen aan de stemming der anderen.

Midden in den tweeden nacht werd hij gewekt: het liep af met zijn vader. Slaperig ging hij naar beneden, en hij wilde maar 't liefst slaperig blijven; nieuwsgierigheid voelde hij niet meer, droefheid nog minder. Een uur lang stond hij bij het bed, tusschen de anderen. Hij hoorde het zijge vlieten hunner ademhaling en het hikken van den stervende. Toen het leven eindelijk gevloeden was, ging men in de voorkamer om de leege, nette tafel zitten. Opeens voelde Thijs snikken woelen in zijn borst. 't Verbaasde hem; hij liet zich dankbaar gaan, en huilde lang en krampachtig. Ten slotte, toen hij verkwikt zich voelde, kwam weer de gedachte: wat zouden de anderen van mij denken. Geen van hen had zulk een groote smart getoond als hij.

Een dag na de begrafenis begon het schriftelijk examen. 's Morgens om negen uur zat Thijs in een groote zaal aan een van de vele kleine tafeltjes, die er stouden. In geen weken had hij ernstig gestudeerd, en zoo verslapt was zijn werkkraft, dat hij er eerst niet toe komen kon zijn aandacht te bepalen bij de opgave, die voor hem lag. Hij zat maar te staren naar de kringen van glazen op zijn tafelblad. Maar hij kon ten slotte in de algemeene werkwoede om hem heen niet roerloos blijven. Elken morgen en middag echter moest hij weer opnieuw zijn weerzin van alle geestelijke inspanning overwinnen; ijver en lust echter kon hij niet in zich opwekken.

Zijn zuster had aan Margreet gezegd, dat zij hem in deze dagen met rust moest laten, en hij had gedaan, of hij 't wel begreep, en leek geheel geabsorbeerd in de gedachten aan zijn examen. Maar 's avonds zoodra hij alleen was, trachtte hij in de lectuur van een of ander boek alles om zich heen te vergeten.

Na het schriftelijk examen was hij zeer over zichzelf tevreden. Dagen achtereen had hij zich eenigszins ingespannen; 't was of hij een groot werk van zelfverloochening